

GOOIS LYCEUM

HAVO / VWO / TECHNASIUM / GYMNASIUM

Protocol dyscalculie

Het protocol is opgesteld in september 2022. Het protocol wordt jaarlijks geëvalueerd in het ondersteuningsteam van het Goois Lyceum in overleg met de schoolleiding. De meest recente evaluatie is verwerkt in september 2026.

Mevr. [M. Bischoff](#) (coördinator dyslexie/ondersteuningscoördinator havo)

Mevr. [K. Pouwe](#) (ondersteuningscoördinator vwo)

GOOIS LYCEUM

HAVO / VWO / TECHNASIUM / GYMNASIUM

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	blz. 3
Definitie van dyscalculie	blz. 4
Signalering en verwijzing	blz. 5
Compenserende faciliteiten	blz. 5

GOOIS LYCEUM

HAVO / VWO / TECHNASIUM / GYMNASIUM

Inleiding

Het beleid van het Goois Lyceum rondom dyscalculie is opgesteld conform de richtlijnen van het landelijk Protocol Ernstige Reken-Wiskunde-problemen en Dyscalculie VO en VSO (2012). In dit protocol worden de faciliteiten voor leerlingen met een dyscalculieverklaring nader toegelicht.

Leerlingen bij wie er sprake is van dyscalculie ervaren moeilijkheden binnen de wiskunde en rekenvaardigheid. Dit hoeft echter geen belemmering te zijn voor schoolsucces; dit hangt immers ook samen met motivatie, welbevinden en inspanning ten aanzien van school. Leerlingen met dyscalculie zullen doorgaans bij sommige vakken meer tijd moeten besteden aan leer- en maakwerk. Het is hierbij van belang dat de leerling leert keuzes te maken die ervoor zorgen dat hij/zij zo min mogelijk belemmeringen ervaart.

Leerlingen met een dyscalculieverklaring hebben recht op compenserende faciliteiten. In uitzonderlijke gevallen zijn aanvullende faciliteiten mogelijk die in afstemming met de school toegekend kunnen worden. In dit protocol worden alle faciliteiten nader toegelicht.

Definitie dyscalculie

Dyscalculie is een specifieke leerstoornis die gekenmerkt wordt door beperkingen in het rekenen. Er is sprake van een patroon van moeilijkheden door een problematische verwerking van cijfermatige informatie, met het leren van rekenkundige feiten en het accuraat of vlot uitvoeren van berekeningen (DSM-5, 2014). Er is sprake van beperkingen in het gevoel voor getallen, onthouden van rekenkundige feiten, accuraat of vlot rekenen en accuraat cijfermatig redeneren. Ondanks tijdig ingrijpen en deskundige begeleiding blijken de rekenproblemen hardnekkig te zijn.

Problemen met het verlenen van betekenis:

Rekenzwakke leerlingen hebben moeite met het verlenen van betekenis aan getallen. Het omzetten van een getal naar een begrip als tijd, geldwaarde, maten e.d. verloopt moeizaam.

Gebrekkige conceptvorming:

Leerlingen hebben vaak moeite met de ontwikkeling van goede rekenconcepten als breuken, procenten en delingen.

Onthouden van instructies:

Leerlingen met dyscalculie ervaren moeilijkheden met het onthouden van instructies die bestaan uit verschillende fases. Ook komt het vaak voor dat lange, complexe instructies niet worden begrepen. Dat heeft niets te maken met de intelligentie maar met een minder goed/efficiënt werkend werkgeheugen.

Uit het hoofd leren van feiten en namen:

Leerlingen met dyscalculie hebben vaak moeite om (leer)stof te onthouden die geen logisch verband of andere samenhang heeft. Deze stof moet 'gestampt' of ook wel uit het hoofd geleerd worden. Dit kan bijvoorbeeld gevolgen hebben voor het aanleren van de tafels bij het rekenen en alle vormen van automatiseren.

Plannen en organiseren:

Leerlingen met dyscalculie ervaren vaker moeite met het noteren van het huiswerk en het aanbrengen van structuur in het huiswerk.

Sociaal emotioneel functioneren:

Leerlingen met dyscalculie moeten zich over het algemeen vaak meer inspannen voor schoolse taken dan leerlingen zonder dyscalculie. Leerlingen kunnen faalangst ontwikkelen, gedemotiveerd raken of een laag zelfbeeld ontwikkelen.

Bovenstaande belemmeringen hebben niet alleen invloed op de rekenvaardigheid, maar kunnen ook in andere onderdelen van het lesverloop worden teruggezien. Niet elke leerling met dyscalculie beleeft in dezelfde mate hinder van bovenstaande problemen.

Signalering en verwijzing

Bij veel leerlingen met dyscalculie worden de leerproblemen al vroeg gesignaleerd, waardoor al in de basisschoolperiode een dyscalculieverklaring wordt afgegeven. In enkele gevallen komt het voor dat een leerling niet is opgevallen tijdens de basisschoolperiode. Het is dan van belang om de eventuele dyscalculie vlot vast te stellen, zodat tijdig de juiste ondersteuning geboden kan worden en de gevolgen voor de schoolresultaten worden beperkt.

Als er bij een leerling een vermoeden van dyscalculie geuit wordt door de docent, dan is het mogelijk om in overleg met de mentor, leerlingcoördinator en ondersteuningscoördinator een (screenings)onderzoek uit te voeren. Als het (screenings)onderzoek het vermoeden van dyscalculie bevestigt, dan wordt de leerling verwezen voor extern onderzoek.

Compenserende faciliteiten

Faciliteiten zijn ondersteunende maatregelen die door alle leerlingen met dyscalculie ingezet kunnen worden. Hiermee probeert het Goois Lyceum leerlingen tegemoet te komen in de belemmeringen die zij vanuit hun dyscalculie ondervinden. Belangrijk om te vermelden is dat wij in staat zijn om ondersteuning te bieden voor leerlingen met dyscalculie, wij verlenen geen behandeling. Hiervoor kan een leerling bij een externe instantie worden aangemeld. Alle leerlingen met een dyscalculieverklaring hebben recht op compenserende faciliteiten. De faciliteiten die beschreven worden in het protocol moeten ervoor zorgen dat de leerling met reële inspanning en een realistische tijdbesteding voldoende niveau behaalt.

Faciliteiten

- Tijdverlenging

De leerling heeft recht op 25% meer tijd bij schriftelijke toetsen waarin een beroep wordt gedaan op de rekenvaardigheden, met een maximum van 30 minuten tijdverlenging. Indien extra tijd niet mogelijk is, wordt de toets ingekort. De docent geeft bij aanvang van de toets aan welke vragen niet gemaakt hoeven te worden.

- Lay-out

Opgaven die goed leesbaar zijn, lettertype: Arial 12p en regelafstand 1, geen handgeschreven, maar getypte opgaven in het voorgeschreven lettertype, rustige lay-out duidelijke plaatjes, grafieken e.d., geen schuingedrukte, maar dikgedrukte of onderstreepte passages, vragen over de tekst op een apart blad, zodat makkelijk teruggelezen kan worden.

- Aangepaste toetsmomenten

Er wordt gestreefd om de leerling met dyscalculie minimaal 5 dagen de tijd te geven om zich op een toets voor te bereiden. Indien er meerdere toetsen op een dag plaatsvinden die een beroep doen op de rekenvaardigheden, geldt dat op initiatief van de leerling incidenteel één van de toetsen op een andere dag mag worden gemaakt. Tijdens het Centraal Eindexamen kan hierop geen aanspraak gemaakt worden.

- Gebruik reken- en/of formulekaarten

Kandidaten met een dyscalculieverklaring (waarin staat op welke gebieden de kandidaat moeite heeft met getallen) mogen bij Centrale Examens waarin rekenen een rol speelt de standaard rekenkaart gebruiken.

De standaard rekenkaart is geen echte rekenhulp en is de facto niet meer dan een gestructureerd uitwerkblad. De standaard rekenkaarten 1, 2 en 3 bevatten inhoudelijk dezelfde informatie maar de lay-out is per kaart anders. Zo kan de kandidaat de voor hem of haar meest geschikte kaart gebruiken. Ook is het mogelijk dat de school een zelf ontwikkelde rekenkaart aanbiedt als deze geen afbreuk doet aan de te toetsen exameneisen.

Het gebruiken van eigen of aanvullende kaarten is niet toegestaan.

Zie de landelijke [rekenkaarten](#).

- Rekenmachine

In de onderbouw is het gebruik van een rekenmachine toegestaan volgens de afspraken van de sectie wiskunde. In de bovenbouw is het gebruik van grafische rekenmachine bij elke toets toegestaan.

Faciliteiten ten aanzien van het Centraal Eindexamen:

Voor het treffen van aanpassingen in de wijze van examinering bij kandidaten met dyscalculie is een deskundigenverklaring nodig op grond van artikel 3.54 Uitvoeringsbesluit WVO. De aanpassing kan gedaan worden bij de Centrale Examens waarin rekenen een rol speelt en waarin de kandidaat met dyscalculie dus hinder kan ondervinden van de beperking.

Leerlingen met een dyscalculieverklaring hebben bij het Centraal Eindexamen recht op de volgende faciliteiten:

- Verlenging examentijd (maximaal 30 minuten) bij vakken die een beroep doen op de rekenvaardigheid
- Gebruik van [de standaard rekenkaart](#) (1, 2 en/of 3)
- Bij alle centrale examens mogen leerlingen met dyscalculie een rekenmachine gebruiken. Een school mag andere hulpmiddelen zoals een formulekaart of rekentabellen niet toestaan. ([Bron](#))

De beslissing van welke faciliteiten een leerling gebruik mag maken, moet onderbouwd worden door de dyscalculieverklaring. In overleg met de ondersteuningscoördinator worden faciliteiten toegekend.